

GOSPODARSKI LIST

List izbaja enkrat na mesec —
Stane za celo leto 12 lir, za pol
leta 6 l., posamezna številka 1 liro.

Leto II. Štev. 1
Januar 1923

:: Upravništvo in uredništvo ::
V GORICI CORSO VERDI ŠT. 32
:: Rokopisi se ne vračajo ::

Vsebina.

Drugi letnik. — Just Ušaj: O gnojenju vinogradov. — Inž. Josip Rustja: Apneni dušik. — David Dokorič: O za varovalnicah za govejo živino. — Inž. Josip Rustja: Tržni pregled. — Just Ušaj: Nekaj o položaju na našem in svetovnem vinskem trgu. — Dado: Konsumne zadruge. — Gospodarski drobiž. — Alojzij Bajec: Knjigovodski tečaj. — Uprašanja in odgovori. — Kako je po deželi. — Nove odredbe. — Razno.

Listnica uredništva in upravništva.

Nekaj zelo zanimivih dopisov, kakor tudi odgovore na nekaj uprašanj smo morali odložiti za prihodnjič. Prejeli smo jih prekasno. Hvala iskrena vsem sotrudnikom! Dopisujte nam marljivo, Gradivo moramo imeti do 1. vsakega meseca. I. številko smo poslali vsem lanskim naročnikom. Kdor pa ne plača, ne dobi več druge.

Tomaževo žlindro 16/18 % dobite pri Zadrुžni zvezi v Gorici, Corso Verdi 32. Zveza sprejema tudi naročila za **druga umetna gnojila**, za **modro galico** in **žveplo**. Zadrugе, zberite čim prej naročila!

TISKOVINE V ZALOŽBI GORIŠKE ZADRUŽNE ZVEZE:

Blaga niški dnevnik 100 listov po L.35.—
Blagajniški dnevnik 200 listov » » 50.—
Blagajniški dnevnik z razdelnikom za izdatke 200 listov » » 70.—
Blagajniški dnevnik z razdelnikom za prejemke 200 listov » » 70.—
razdelniki zadrug » » 50.—
Posojilne knjige á 400 strani » » 90.—
Posojilne knjige á 300 strani » » 80.—
Posojilne knjige á 200 strani » » 70.—
Hranilne knjige á 200 strani » » 70.—
Imeniki zadrुžnikov » » 20.—
Deležne knjige » » 30.—
Salda konti » » 30.—
Nakupno s prodajne knjige » » 40.—
Blagovni skontroli » » 30.—

Prejemne knjige mleka . . . » » 30.—
Knjige za tekoči račun . . . » » 15.—
Knjige pristopnic, 400 listov . . . » » 30.—
Knjige pristopnic, 200 listov . . . » » 20.—
Knjige pristopnic, 100 listov . . . » » 15.—
Hranilne knjižice, izvod . . . » » 2.—
Posojilne knjižice, izvod . . . » » 2.—
Denarne knjige á 200 listov . . . » » 22.—
Zadolžnice a) na poroštvo . . . » » 0.50
Zadolžnice b) na vknjižbo . . . » » 0.50
Izpiski hranilnih vlog . . . » » 0.40
Izpiski posojil . . . » » 0.30
Računski zaključki za den. z. » » 0.30
Računski zaključki za blag. z. » » 0.30
Potrdila za dvignjene hr. vloge » » 0.08
Opomini za obresti in glavnice » » 0.10
Obrestne tablice . . . » » 1.—
Izkazi za neposredne pristojbine . . . » » 0.30

JOSIP KERŠEVANI, mehanik in puškar v Gorici, Stolni trg 9

naznanja si občinstvu da mu je na novo došla velika množina blaga iz svetovno znanih tovarn. Novo došlo blago prodajam po jako znižanih cenah. Na pr. šivalne stroje **Orig. Mundlos, Pfaff, Gritzner, Adler, Neuman, Afrana in Winselmann**. Posebno opozarjam cenj. šivilje in neveste na strokovni poduk za umetno vezanje in krpanje, katerega dajam brezplačno.

Dvokolesa: **Orig. Puch, Orig. Stiria, Orig. Start, Waffenrad, Regent, Kosmos, Helical** in mala motorna kolesa.

Velika izbira pušk, samokresov, patron, dinamičnih patron, smodnik za razstreljevanje kamnov in za lovce, ter potrebščine za zgoraj omenjene premete.

Lastna delavnica in popravljavnica Stolni trg. številka 3.

Z jamstvom prodajam šivalne stroje, dvokolesa in puške tudi na mesečne obroke

Za točno, solidno postrežbo in konkurenčno ceno jamči

JOSIP KERŠEVANI, mehanik in puškar.

Zadružna zveza

vpisana zadruga z omejeno zavezo

**v Gorici, Corso Verdi št. 32, I. nadstr.
uraduje ob delavnikih od 8. do 12.**

Zveza zastopa in varuje koristi pridruženih zadrug, izvršuje nad njimi po zakonu revizijo, daje nasvete in navodila pri ustanavljanju novih zadrug, skrbi za denarno izravnavo, to je, sprejema od zadrug vloge in jim daje posojila, posreduje po možnosti pri nakupovanju blaga (umetnih gnojil, modre galice, žvepla i. t. d.) in pri prodaji pridelkov, uporablja vsa postavna sredstva v pospeševanje zadrugištva in v povzdigo kmetijstva in domače obrti.

GOSPODARSKI LIST

List izhaja enkrat na mesec —
Stane za celo leto 12 lir, za pol
leta 6 l., posamezna številka 1 liro.

Leto II. Štev. 1
Januar 1923

:: Upravništvo in uredništvo :
V GORICI CORSO VERDI ŠT. 32
:: Rokopisi se ne vračajo ::

DRUGI LETNIK.

Našemu listu so došla iz vrst naročnikov in sotrudnikov razna pisma z različnimi željami in nasveti. Uredništvo hoče te želje in nasvete po možnosti upoštevati. Zaveda se dobro, da se *moza list* še v marsičem izpopolniti.

Da se mu zagotovi vsestranski naspredek, želimo ustanoviti *uredniški odbor*, ki naj bi določeval gradivo in vodil urejevanje lista. Povabili smo v ta namen razne ugledne moze cele dezele, da dajo temu odboru svoje ime. Ponovimo tu svoje vabilo in svojo prošnjo, ki naj velja tudi vsem, ki niso prejeli posebne ga vabila, a bi bili pripravljene sodelovati.

Prejeli smo od raznih strokovnjakov in odličnih mož zagotovilo, da nas bodo podpirali, in gotovi smo, da se krog sotrudnikov tako razširi, da bo mogel list vsestransko ustreei potrebam svojih naročnikov.

Gospodarski list želi organizirati dopisovanje iz cele naše dezele, da bo mo v vsaki številki imeli sliko o gospo-

darstvu naših krajev. Potrebujemo za to zvestih sotrudnikov, ki nam bodo iz vseh delov vsaki mesec sporočali o gospodarskih pojavih svojih občin. Posebno bi želeli biti poučeni o tržnih cenah raznih potrebščin in pridelkov.

Odpremo v listu na splošno željo poseben prostor za *vprašanja in odgovore*. Pravico se posluževati tega kotička imajo vsi naročniki.

Obljubljeni so nam članki o umetni gnojilih in njih uporabi, stalni prispevki strokovnjakov s praktičnimi nasveti za vse panoge kmetijstva in o zadružništvu. Poskrbeli bomo tudi, da poročamo o vseh spremembah zakonodaje, v kolikor bo naše zadružništvo ali kmetijstvo prizadeto. Zbirali bomo gospodarske novice s celega sveta, da bodo naši ljudje imeli kratek pregled o raznih gospodarskih pojavih.

Da bo pa naš trud poplačan in da bo nosil obilo sadov, naročite vsi Gospodarski list in priporočite ga vsem svojim znancem.

O gnojenju vinogradov.

A) Kaj moramo vedeti splošno o gnojenju vinogradov?

Jesen in zima sta najboljši čas za gnojenje vinogradov. Spomladansko gnojenje, zlasti če se gnoji s svežim gnojem, utegne ožgati v letni suši trtam korenine. To poškodovanje korenin si je razlagati na ta način, da rudninske soli, ki jih vsebuje sveži gnoj v veliki množini, odtegnejo sok koreninam in jih s tem ožgejo. Ta lastnost vseh soli je splošno znana. Razno gnojenje vinogradov ima pa tudi lahko to posledico, da začnejo trte v poznem poletju poganjati mnogo zapeckov v škodo grozdju in rodovitnosti v prihodnjem letu.

Ali je vinograd gnojenja potreben, v kakšni meri in katerih redilnih snovi primanjkuje v zemlji, spoznamo lahko po zunanosti in izgledu trt v mesecih od avgusta do oktobra. V tej dobi lahko opazujemo sledeče:

Trte, ki trpijo na pomanjkanju redilnih snovi, imajo blede listje, kratke, tanke poganjke, malo grozdja in drobne jagode. One trte pa, ki ne trpijo ne na pomanjkanju in ne na izobilju, so še v teh mesecih temnozeleni in imajo močno razvite rozge, člene, oči in dosti lepega grozdja. Konečno lahko opazimo tudi take trte, ki živijo v prevelikem izobilju. Te trte imajo zelo bujno rast, zelene liste, mnogo lesa z redkimi členi, ki še ni dozorel in še raste, malo grozdja in še to rado gnije. (Takim bujno rasočim trtam je z dolgo režnjo in upogneanjem napenjalcev lahko pomoči).

Navedena opazovanja nas podučijo o pomanjkanju, ali prevelikem izobilju moči v vinogradni zemlji; ne povedo nam pa katerih redilnih snovi je preveč in katerih je

pa morebiti premalo. To spoznamo po sledečih znakih:

Pomanjkanje dušika se kaže v slabi rašči, kratkih medčlenih, rumenem listju in po skromnem pridelku. Nasprotno je pri izobilju dušika. Ta povzroča premočno in prebujno raščo, kasno zrelost grozdja in lesa, bolezen grozdja, šibko vino, ki se težko učisti.

Pomanjkanje fosfornih soli se izraža v kasnem zorenju in v neokusnosti vina; četudi je morda kalija in dušika dovoljno v zemlji. Izobilje fosfornih soli pa pospešuje stalne pridelke, krepi trte v stanovitnosti proti raznim boleznim, in daje dober okus in harmonijo vinu. Seveda, da ne sme manjkati tudi dušika in kalija.

Pomanjkanje kalija povzroča slabo raščo, kasno zorenje lesu, kislo in na sladkorju revno grozdje. Nasprotno pospešuje bogastvo kalija v zemlji z istočasnim izobiljem fosfornih soli temeljito zorenje lesa, zdrave trte, zelo sladko grozdje in dobroto vina.

Vpliv apna v vinogradih je pa glede na vrsto podlage zelo različno. Malo apna rabijo za dobro vspevanje vse ameriške trte; le apna v velikih količinah ne morejo prenesti. Najbolj občutljiva je Riparia in najmanj pa Berlandieri, Rupestris (Monticola) je na sredi med imenovanimi. Prva ne vspeva več v zemlji, ki vsebuje več kakor 20%, druga ne več v oni, ki ima nad 35% apnenca v sebi. Berlandieri je smatrati neobčutljivim, ker vspeva celo v kredi.

Navedena opazovanja glede na pomanjkanje teh ali onih redilnih snovi v zemlji, naj nam služijo kot kažipot pri uporabi umetnih gnojil, ker ta opazovanja

nas podučijo, s katerimi umetnimi gnojili naj gnojimo; dočim nas podučujejo prava opazovanja gledé na splošno potrebo redilnih snovi o potrebi gnojenja z hlevskim gnojem.

B) *Kako moramo gnojiti s hlevskim gnojem?*

Pri gnojenju vinogradov s hlevskim gnojem se moramo ravnati po sledečih načelih:

1) Dober hlevski gnoj je splošno gnojilo, ker vsebuje večalimani vse potrebne redilne snovi. Vendar pa trtam navadno že v drugem in tretjem letu po izvršenem gnojenju primanjkuje dušika, ker dušične soli so zelo lahko razstopljive v vodi in zato jih korenine naglo izčrpajo in tudi voda jih izpere v globočino zemlje. Zato je navadno potrebno pognojiti v drugem in tretjem letu po gnojenju z 80—100 g čilskega solitra na trto. To gnojilo potrosimo v težki zemlji v zgodnji in lahki zemlji v pozni spomladi kot dodatek k hlevskemu gnoju. Ali je ta dodatek potreben ali ne, sklepamo po že omenjenih znakih, ki jih opažamo na trtah vsled pomanjkanja ali obilnosti dušika v v zemlji. Več kakor 100 g čilskega solitra obenem se nikakor ne sme potrositi k eni trti, ker drugače je nevarno, da ožgemo korenike in da se trta posuši.

2) Vinograde je gnojiti vsake 3—4 leta. Vinograd z rahlo peščeno zemljo bomo gnojili v krajših, one z težko zemljo pa v daljših presledkih. To je potrebno radi tega, ker v rahli zemlji se gnoj prej izkoristi in izrabi, kakor v težki. Glede na potrebo gnojenja in kakovost gnoja je računati na vsako trto:

a) pri gnojenju v vsakem II. letu 4—6 kg gnoja,

b) pri gnojenju v vsakem III. letu 6—8 kg gnoja,

c) pri gnojenju v vsakem IV. letu 8—10 kg gnoja.

Gnojiti močnejše pa za več kakor 4 leta ni priporočljivo, ker se s tem trati gnoj, ki gre v zgubo.

Koliko časa in kako deluje gnoj v zemlji je razvidno iz sledečih številke:

V I. letu 35—45%,

v II. letu 30—40%,

v III. letu 20—25%

svoje celokupne moči. Pri tem veljajo prve številke za težke in druge številke za lahke zemlje.

3) Mesto dodatka čilskega solitra se lahko gnoji tudi z gnojnico. Ta se zlije spomladi tik pred I. okopavanjem v količini 8 do 10 l k vsaki trti, ki kaže potrebo po dušiku.

4) Pri zasajenju novih vinogradov je mesto hlevskega gnoja rabiti kompost (mešanec), ki jako povoljno upliva na raščo mladih trt.

C) *Kako je gnojiti z umetnimi gnojili?*

1) Čilski soliter. To gnojilo nam služi kakor dodatek k hlevskemu gnoju v II. in III. letu po gnojenju. (O uporabi je bilo že razloženo v tem članku).

2) Superfosfat in Thomasova žindra. Ti dve gnojili je potrositi v jeseni v množini 100—150 g na trte. Ta količina je računana za 2 leti. Ti dve gnojili sta posebno priporočljivi za težke vinogradne zemlje.

3) Kalijeva sol. To gnojilo je potrositi v težkih zemljah v jeseni in v rahlih pa spomladi v množini 80—100 g na trto. Tudi ta količina velja za 2 leti.

Just Ušaj.

Apneni dušik.

Pod imenom »apneni dušik« se nahajata v trgovini dve umetni gnojili in sicer apneni soliter in apneni cianamid. Dobro bi bilo, da bi se obe gnojili imenovali s pravišnim in posebnim imenom, da ne bo zamenjav, ker je med obema gnojiloma zelo velika razlika, akoravno vsebujeta iste snovi in sicer apnenec in dušik.

Apneni soliter (italij. *nitrato di calce*, nem. *Kalksalpeter*, tudi *Norgesalpeter*) je dušičnato umetno sestavljeno gnojilo, bele barve in precej težko ter se pridobiva iz drobno razdrobljenega apna z družtvijsko zračnega dušika. Kot znano, tvori dušik 75% zraku. Skrb, da bo kmetijstvu primanjkovalo dušičnatih gnojil, ko bodo izčrpane zaloge prirodnega čilskega solitra v Južni Ameriki, je ustvarila to umetno gnojilo, ki ima zahvaliti svoj postanek nekemu norveškemu inženirju (*Norge-Norveška*, odtod *Norgesalpeter*). Zračni dušik se združi z apnom s sodelevanjem električnih solnc (velike električne žarnice).

Apneni soliter je umetno gnojilo, ki je gotovo poklicano, da v kratkem nadomesti čilski soliter, ker ima tudi skoro iste prednosti, kot čilski soliter. Obe gnojili imata dušik v obliki lahkoraztopljive solitrne kisline, ki pride rastlinam takoj v korist. To bi moral poskusiti vsak kmetovalec, posebno oni, kateremu je ozimina slabo prestala zimo ter prišla v pomlad z mrtvo, blede barvo. Ako takemu žitu pomagamo s takoj raztopljivo solitrno kislino, se spremeni blede barva v temno zeleno, zdravo barvo. Razlika apnenega in čilkega solitra tiči v tem, da je eden priroden, drugi umetno sestavljen, eden (čilski) kristalne oblike (kot sol), drugi pa bolj podoben zemlji (kot su-

perfosfat). V notranjem sestavu je dušik v čilskem solitru navezan na natrij, ki je za neke razstline, posebno gomoljnice (krompir, pesa) precejšnje važnosti ter more včasih nadomestovati tudi zelo važni kalij, v apnenem solitru pa je dušik navezan na apnenec, snov, ki jo potrebuje vsaka rastlina. Za naše kraje sta obe gnojili skoro enako vredni, eno ima ene, drugo druge prednosti. Pri kupovanju naj se gleda na ceno dušika, najvažnejše snovi v obeh gnojilih. Čisti soliter je 15-16% in stane približno 140 L., apneni soliter pa 12-13% ter stane okoli 100 L. Cena čilskemu solitru zavisi od visokega ali nizkega tečaja angleškega šterlinga, ker je celoten čilski soliter v rokah angleških kapitalistov.

Apneni cianamid (ital. *calcio cianamide*, nem. *Kalziumcianamid*) je tudi umetno sestavljeno umetno gnojilo, ki se pridobiva na ta način, da se združi zračni dušik v nalašč zato pripravljenih aparatih z razgretim karbidom. Apneni cianamid vsebuje 15 do 16% dušika, je črne barve, teže približno kot superfosfat, v splošnem pa zelo neprijetno gnojilo, posebno z ozirom na svojo prašljivost, ki je deloma odpravljena s tem, da se prodaja skoro vedno polito z nečistim petrolejem (kot se ga pridobiva iz zemlje).

Apneni cianamid je sam na sebi spojina ogljika in dušika, ter kot tak hud strup. Ta strup se imenuje cianamid. Dušik ne pride v zemlji takoj do veljave, ker je težko raztopljiv in cianamid sam more kore niničam tudi škoditi, ako pride kot tak z njimi v dotiko. Vsled tega se mora apneni cianamid vedno podgrebsti vsaj en teden prej, kot se seje, da se med tem časom cia-

namid spremeni v amonijak ter tako v neškodljivo tvarino. Apneni cianamid trosimo na ta način, da ga najprej premešamo z zemljo in šele potem raztrosimo, da ne škoduje rokam, ker se pri nas žalibog vsa umetna gnojila trosijo z rokami. Kdor ima ranjene roke, naj nikdar ne trosi apnenega cianamida.

Med vojsko je igral apneni cianamid v Avstriji in Nemčiji veliko vlogo, ker ni

bilo drugih dušičnatih umetnih gnojil na razpolago, danes delajo zanj največ reklame tvornice karbida, ker jim to kaže. Gnojilo samo si za enkrat ne dela reklame, s čemur pa naj ne bo obsojeno, ker bo tehniška gotovo odstranila vse slabe strani tega gnojila, ki bo na ta način pridobilo na ugledu.

Ing. Rustja.

O zavarovalnicah za govejo živino.

Delovanje Deželne zavarovalnice je toraj ukinjeno. Ali ste pa živinorejci že pomislili, kakšne važnosti je zavarovanje vaše govedi? Zadnjič sem čisto na splošno o tej zadevi spregovoril. Ta čas sem imel priložnost govoriti z različnimi možmi, ki se s tem vprašanjem bavijo.

Znanec mi je tole pripovedoval: V naši občini smo koj po vojni začeli študirati, kako bi ustanovili zavarovalnico za govejo živino. Ljudje so bili za to, in ustanovili smo jo. Sklenjeno je bilo, da se ne sprejmejo zavarovanja na določeno zavarovalnino (fiksno premijo), ampak da se v slučaju nesreče zavarovana svota porazdeli med člani zavarovalnice. Slučaj je pa hotel, da je prva goved poginila najbogatejšemu živinorejcu. Kaj se je zgodilo? Člani so se branili plačati zavarovano svoto češ, kaj bomo mi reveži bogatine podpirali! Zavarovalnica toraj ni prestala preizkušnje in je prenehala že pri prvi nezgodi z delovanjem.

Najboljši način, ki se je dosedaj najbolj izkazal, je način zavarovanja proti določeni zavarovalnini. Prav je namreč da si ustanovi zavarovalnica za slabe čase rezervni sklad. Kako si ga bo napravila, če sploh nima premoženja,

ampak le sproti od slučaja do slunčaja, določi, s kakšno svoto mora vsak član prispevati? Kaj se zgodi pri takih zavarovalnicah v slabih letih, ko se pripeti več slučajev nesreč? Ljudje se naveličajo plačevati visoke prispevke.

Seveda, v prvih letih ustanovitve, ko je še živo prvo navdušenje za društvo, gre še nekako. Ampak stavim, da se nobeni zavarovalnici ni posrečilo koncem leta izterjati prispevke prav od vseh članov. Dogaja se tako, da so bili tudi nemarni člani celo leto zavarovani, prav za prav njihova živina, ko pride pa do tega, da plačajo, ni mogoče iz njih iztisniti denarja.

Zavarovalnica pa ne sme imeti samo in edino ta namen, da plača v slučaju nezgode določeno odškodnino. Danes zahtevamo od take socialne ustanove še kaj več. Uporabiti moramo tudi vsa mogoča sredstva, da preprečimo nezgode ali jih tudi kolikor mogoče omilimo, da na ta način ohranimo zavarovano glavnico. Tega pa zavarovalnice na razdelitev nikakor ne morejo doseči, ker nimajo lastnih denarnih sredstev. Treba bo marsikdaj poklicati živinozdravnika. Tega je pa treba plačati. Ker je to bolj v korist zavarovalnice, si prizadeti živinorejec marsikdaj nič kaj

zlo ne prizadeva, da bi živinozdravnika poklical. Žal moramo računati tudi z malomarnostjo slabih gospodarjev. Naše zavarovalnice morajo tudi nadzorovati živinorejo, treba je pouka, propagande. Za vse to je treba nekaj denarja. Zavarovalnice, ki nimajo svojih lastnih denarjev, za vsa ta dela niso sposobne.

Važno je tudi to, da zavarovalnica

na razdelitev se ne more zopet sama zavarovati pri višji organizaciji; o važnosti tega višjega zavarovanja smo že zadnjič kratko govorili.

Sicer pa je tudi zakonodaja že razsodila v prid zavarovalnicam proti določenim zavarovalnicam, ker so le te deležne raznih zakonitih olajšav.

Doktorič.

Tržni pregled.

Krma. Letina sena je bila v Italiji zelo slaba, ker je vladala skoro povsod strašna suša. Tudi otave je bilo malo in še te je največ uničil dež ob spravljanju. Ker je bil izvoz krme do septembra dovoljen, se je iste zelo mnogo izvozilo, predvsem na Čehoslovaško, pa tudi v Jugoslavijo. Iz teh razlogov je cena grobi krmi zelo visoka, najvišja v Pijemontu, kjer se plačuje seno in detelja po ceni 80 do 90 L za q. V ostali državi se cene menjajo od 45 do 75 L za q. Tudi slama je draga in sicer po ceni okoli 20 do 25 L. Navedeni naj bosta dve mesti:

Padova: seno 55-60 L, otava 50-55, detelja, prva košnja 55-60, druga košnja 50-55 L. Pšenična slama 23-25 L po q.

Trevizo: seno 65-70, detelja ista tako.

V Južni Italiji so cene senu, detelji in slami za nekoliko nižje. V splošnem opažamo, da je seno, oziroma detelja dražja, nego otrobi. Naši kmetovalci naj vsled tega pazijo na vsako bilko sena in slame ter naj rajše kupujejo otrobi. Poleg tega pa naj skrbijo za pridelavo dovoljne količine krme v prihodnjem letu, k čemur morejo še vedno pripomoči in sicer s sejanjem mešanice ječ-

mena, ovsu in grahorice, ki da koncem maja precejšnjo košnjo. — Z ozirom na cene se izplača bolj kupovati močna krmila kot seno, a pri krmljenju se mora paziti tudi na to, da bo imela krma gotov obseg, ker s samimi otrobi ne bo krava zadovoljna, ona hoče imeti občutek, da je sifa, to je poln želodec. Brez sena, oziroma slame ne gre

Semena: so v splošnem dražja, nego prošlo leto, ker je bila za ista povsod slaba letina, tako v Italiji, kakor tudi v Nemčiji, kjer hočejo poleg tega za vsako izvoženo blago italj. lire in ne svojih mark.

Lucerna stane danes 8-10 L, domača detelja par lir več po kg, seveda vedno predenice prosta. Isto velja za trave in vsa ostala semena. Za podsejevanje travnikov ne uporabljajte laške ljuške, katere se vedno največ proda, ker je izmed vseh trav najcenejša, temveč mešanico in to od angleške ljuške francoske pahorke, mačjega repa in pasje trave, od katerih je posebno poslednjo za naše kraje zelo važna, ker raste tudi na suhih tleh. Dobro bi bilo, ako se bi taki mešanici pridodalo tudi nekoliko esparzete ali turške detelje.

Umetna gnojila se dobe to leto vsa. Sezona za tomaževo žlindro je pri

kraju, posebno tu pri nas v Julijski Benečiji, kjer se tomaževa žlindra uporablja samo za travnike in redko kje za vinograde ter se trosi v jeseni. Cene žlindre iz tega razloga tudi padajo ter notira 16/18% žlindra manj kot prej, naime okoli 42 franko italj. meja. Vsled padanja francoskega franka, v katerem se je sklepalo največ pogodb, se sklepajo sedaj pogodbe v lirah in ne za %, temveč na q z gotovo podlago. Gotovo je mnogo pravilnejša in manj riskantna kupčija s tomaževo žlindro na %, kot s gotovo podlago, a za silo gre tudi to.

Mnogo se kupčuje z superfosfatom, katerega cena je za podlago 15-17% okoli 28 L po q franko odhod tvornica. Superfosfata se v Italiji zelo mnogo rabijo, predvsem za vinograde in žita in je Italija z njim tudi dovoljno založena, ker ima zelo mnogo tvornic istega. Precej se proda tudi čilskega solitra, ki se uporablja predvsem kot vrhno gnojenje k žitom, zelenjavi, krompirju itd. s 1-2 kg na 100 kvadratnih metrov in katerega mu cena je približno 135-145 L za q. Manjše količine so seveda mnogo dražje. Klorokisli kalij je precej drag in stane okoli 80 L franko postaja Julijska Benečija, žveplenokisli kalij je celo za nekaj dražji in stane približno 15 L več kot prejšnji. Ti dve kalijevi gnojili sta pri nas znani pod imenom »40% kalijeva sol« v resnici sta pa obe gnojili nekaj bogatejši na kaliju in sicer vsebuje prvo 43-48%, drugo 48-52% kalija. Nižje odstotne kalijeve soli kainit, 30% kalijeva sol itd. so v ceni za mnogo nižje in sicer stanejo od 35-40 L po q franko postaja Julijske Benečije. Za naše kraje pa pride v poštev predvsem le žveplenokisli kalij, ker se ga more rabiti za vse rastline, dočim so vsa ostala

kalijeva gnojila gotovim rastlinam škodljiva vsled v gnojilih se nahajajočega klor. Najdražje umetno gnojilo je žveplenokisli amonijak, ki stane približno 180 L q.

Druga umetna gnojila nimajo za nas velike važnosti, vsled tega jih izpuštimo.

Vino. Letina vina je bila v različnih pokrajinah Italije zelo različna. Po nekod ga je bilo več kot v lanskem letu, drugod približno enako, drugod zopet več. Manj ga je bilo v Apuliji, več pa v Emiliji in Romaniji (Ravenna). V srednjem je bila letina enaka lanskemu. Nastopati je začela zopet trtna uš, ki se je pojavila tu pa tam, vsled česar naj pazijo naši vinogradniki, da jih ta nesreča ne iznenadi, vsled česar kaže sediti povsod ameriansko podlago in se sme nihče pustiti zapeljati od dejstva, da rodi tudi trta necepljenka.

Trgovina z vinom je skoro po celi Italiji mrtva. Vzroki so predvsem sledeči: Izvoza ni, ker je bila skoro v vseh vinorodnih državah zelo dobra letina in ker imajo glavne, vino uvažujoče države nizko valuto. V Italiji se trguje sedaj z vinom predvsem za domači konsum, ki pa je vsled naraščajoče brezposelnosti in splošnega pomanjkanja vedno bolj pičel, posebno med onimi sloji ki so popili največ vina.

Cene so različne. Najvišje se cenijo vina od izbranih trt in tako se plačuje Moškati v Pijemontu do 600 L za hl, dočim so tam ostala vina po okoli 200 L. V Severni in Srednji Italiji je cena vina od 13 do 20 L po stopinji alkohola; močnejša vina so dražja, ker jih rabijo za rezanja in petijot. V Južni Italiji in v Siciliji je na razpolago še precej starega vina, ki se plačuje po 7 do 8 L stopinja, nova vina so za približno 3 L po

stopinji dražja. V splošnem so v Italiji navadna črna vina višja v ceni, kot bela.

Cena vinu v Istri se vrtili okoli 2 L, a bo gotovo v ceni padlo, ter ga bodo kmalu vinogradniki zelo mnogo ponujali vsled pomanjkanja krme za živali in hrane za sebe.

PRIPOMBA.

Približno tak tržni pregled bi moral vsebovati »Gospodarski list« v vsaki številki. Glede posameznih skupin blaga bi mogel biti krajši, v celoti pa obširnejši, to je, imeti bi moral navedenih več vrst blaga.

Za nas je gotovo važen pregled cen v pokrajinah Italije, večkrat nas bi zanimal tudi pregled cen na svetovnih tržiščih, vendar najvažnejše za nas in širše plasti našega ljudstva bi bilo, poznati cene najvažnejših kmetijskih potrebščin in pridelkov na glavnih tržiščih Julijske Krajine. Za nas pridejo v poštev predvsem sledeča tržišča: Trst, Gorica, Ajdovščina, Postojna, Idrija,

Tolmin, Bovec, Poreč, Reka. Zanimive bi bile cene na vseh teh trgih sledečemu blagu: Senu, slami, drvem, vinu, mleku, krompirju, jajcem, mesu, živi teži živine, koruzi, otrobom itd. Seznam vseh teh cen ne more sestaviti urednik sam, imeti mora pomočnike-dopisovalce v vseh teh krajih, ki bi rečimo točno 1. vsakega meseca sporočali odnose cene. Isti dopisovalci bi mogli sporočati tudi potek in cene semnje v okolici, sporočati približno stanje letine in potek poljskih del, itd.

Isti dopisovalci bi mogli istočasno označiti glavne gospodarske potrebščine ondodnega kraja, v čemur bi bil izražen poziv merodajnim činiteljem, da se za dotično stvar tudi zavzamejo.

Vsa ta poročila bi morala biti kratka in tiskana magari z drobnim tiskom. Na ta način bo »Gospodarski List« v resnici zrcalo našega gospodarstva. V Novem letu naj se to zgodi.

Inž. Josip Rustja.

Nekaj o položaju na našem in svetovnem vinskem trgu.

V decembru 1922.

Vinska trgovina je po vojni zelo otežena. Slabe prometne razmere, visoki železniški tarifi, nestalnost valute in zelo visoke carine, dalje uvozne prepovedi zelo ovirajo vinsko trgovino, ali jo še celo onemogočajo. Tudi konzum vina je manjši, kar povzroča pomanjkanje denarja, brezposelnost in današnje siromaštvo predvojnega, takozvanega srednjega stanu. Vse to je krivo, da pri nas in tudi povsodi drugod vinska trgovina spi. Oglejmo si zdaj kako je z vinsko trgovino pri nas in kako je drugod po svetu!

Pri nas cene vinu padajo in je že mogoče kupiti gotovo in pretočeno vino cenejše, kakor se je v jeseni zahtevalo za mošt. Današnja srednja cena vinu je od 200-220 lir za hl. Kupuje se pa zelo malo. Nekaj malega so pokupili mestni in hrifbovski gostilničarji; večji vinski trgovci pa se držijo rezervirano in ne kupujejo skoraj nič. Tudi gostilničarji iz gor kupujejo le malo, ker po večini točijo cenejša laška vina in tudi prodajo ga zelo malo, ker jim sadjevec in sadno žganje, ki so si ga letos gorski kmetje sami veliko pridelali, dela konkurenco. Na izvoz v dežele bivše monarhije še misli-

ti ni. Če trgovci teh dežel v Italiji že kaj vina kupijo, ga kupijo rajše v starih mejah Italije, kjer ga dobijo cenejše in vina z visokim odstotkom alkohola, ker oni potrebujejo zelo močna vina za rezanje s svojimi šibkimi. Naša vina pa bodo lahko našla pozneje, ko se bodo cene izjednačile z visokimi cenami v mejah stare kraljevine, tam stalnih odjemalcev, ker naša vina so prikladna za rezanje tamošnih vin. Na priključnem južnem Tirolskem, kjer so cene mnogo nižje kakor pri nas, prodajo veliko vina v stare meje kraljevine.

V vsej Italiji se je na splošno pridelalo mnogo manj vina, kakor lansko leto. Računa se, da se ga je pridelalo 25 milijonov hl. Vinska trgovina za izvoz v splošnem po vsej Italiji počiva, ker je izostal skoraj popolnoma izvoz vina na Francosko in to radi padanja francoske valute. Tudi Švica je letos precej vina pridelala sama in zato tudi le malo uvaža. V Ameriko je izostal iz-

voz, odkar je tam točenje alkoholnih pijač prepovedano.

V sosedni Jugoslaviji je kupčija z vinom zelo slaba. Cena letošnjih štajerskih vin je 16-18 K liter, t. j. pa današnjem kurzu 1 lira za liter. Konzum je vsled dragine in pomanjkanja denarja silno majhen, tako da preostaja mnogo vina za izvoz. Jugoslovanska vlada se je trudila, da bi našla odjemalce na Čehoslovenskem in na Poljskem in je tudi v tem pogledu sklenila trgovsko pogodbo s temi državami; ali do izvoza ni prišlo in tudi ne more priti, ker je transport predrag in carina previsoka. Na Češkem je carina za uvoz vina tako visoka, da bi kmalu presejala ceno v Čehoslovenski pridelane vina. Ona znaša skoraj 5 Kč za liter.

V Nemški Avstriji in v Nemčiji je pa valuta zelo nestalna in nizka, ter carina previsoka in pomanjkanje preveliko, kar je zelo skrčilo konzum in uvoz vina v te države. V Avstriji znaša carina 60 zlatih kron za hl.

Just Ušaj.

Konsumne zadrugе.

S konsumnimi zadrugami imajo povsod križe in težave. Glasilo vseitalijanske zadrugne konfederacije »Cooperazione Popolare« objavlja razne razprave o tem vprašanju. Vredno pozornosti je, kar piše odlični zadrugar Emanuele Lanzerotti:

Ko sem pred letom šilil Ilgurske prijatelje, naj pospešijo ustanavljanje malih konsumov, proizvajalnih in denarnih zadrug, odgovarjali so mi z navadnimi ugovori, kako težko je prodreti, ako kdo ne da očitnih dokazov o gotovem finančnem uspehu. Razen tega da morajo bi tehnično s finančne predpriprave brezhibne in do pičice dovršene.

To se pravi, če hočemo imeti jajca, moramo imeti prej kokoš.

Se razume, da sem jim takoj odvrnil, da je to njihovo mnenje popolnoma napačno, ker vsebuje sofizem, ki ga logika imenuje »circulus vitiosus« (napačni krog, to je sklepanje, ki nas vodi kakor krog vedno na isto mesto nazaj — kaj mora biti prej, kokoš, ali jajce?)

In jaz sem vztrajal, da moramo udeleževati in v praktično življenje prenesti podlago zadrugne misli in moja vztrajnost je imela tudi nekaj uspeha.

V prvi vrsti nastajajo zadrugе iz skupin zadrugno mislečih mož, ki se zavedajo lastne gospodarske moči in na-

loge. Prostovoljno se združijo v svojo splošno, bližnjo in bodočo korist. Odstopijo del svojega gospodarstva, ali kot konzumenti, ali kot proizvajalci, ali kot lastniki, po njih ustanovljeni zadrugi, ki jim je nekaka širša družina. Ta izraz »zadružna družina« (famiglia cooperativa) je bil upeljan že pred 30 leti v zadružni propagandi na Trentinskem in se je obnesel.

Iz tega sledi, da zahteva snovanje gospodarskih jeder krajevnih zadrug, to je zadružno = gospodarske družine, kot celica, iz katere izvira gospodarsko življenje, sodelovanje izbranih mož, polnih dobre volje, požrtvovalnosti in medsebojne ljubezni, mož, ki se po svojih krepostih vsestransko odlikujejo.

Tako ustvarjena družba zadrugarjev pospešuje in ustanavlja zadružna podjetja, trgovske posredovalnice, zadružna skladišča, zadruge za pobiranje in predelovanje pridelkov. Člani pa zaupajo vodstvu in izročajo skrb za lastno korist skupini, izbrani izmed najbolj večjih članov, ki jih podpirajo pristojni strokovnjaki.

Tehnično in upravno se pa zadružna podjetja prav nič ne razlikujejo od trgovin, podjetij in ustanov zasebnikov, naj si bodo trgovci, obrtniki ali bankirji. Podvržena so tudi ona raznim naključjem in spremembam, istim gospodarskim zakonom, tudi ona stavijo iste zahteve kot podjetja, s katerimi tekmujejo.

Če hočejo naša zadružna podjetja vztrajati, če hočejo obstati, če hočejo uspeti, morajo imeti vedno pred očmi splošni gospodarski položaj, v katerem delujejo in se udeležujejo. Posebno pa morajo paziti, da vzdržijo ravnotežje med gospodarskimi in finančnimi silami članov, posameznih in združenih, in razvojem množine poslov. Življenje dobro urejene zasebne družine mora biti stanu in premoženju svojih udov primerno. Tako morajo tudi zadruge voditi svoje posle redno in v gotovih mejah, ako hočejo postati koristno jederce ali celica novega zadružnega gospodarstva, kakor so tudi dobre družine jedra in celice, ki tvorijo podlago življenja narodov.

Gospodarski drobiž.

Vinogradniki, ne sadite domačih trt!

Trtna uš, ki je bila v zadnji polovici preteklega stoletja prinesena ponevedoma iz Amerike na par okuženih trtah v Evropo, je v par desetletjih uničila malo ne vse evropske vinograde. Ako se ne bi bilo našlo v Ameriki takih divjih trt, katere lahko trtni uši kljubujejo in na katere je moči cepiti našo domačo trto, bi ne bilo več pri nas vinograda. Kakor rečeno, ameriške trte trtni uši samo kljubujejo in jim trtna uš več ali manj ne škodi; ni pa rečeno, da

na ameriških trtah trtna uš ne živi. Trtnih uši je pri nas še veliko in ako bi jih tudi ne bilo več, bi moral vendar vsak previden vinogradnik saditi le divjake, oziroma cepljenke. To moramo delati že rad tega, ker izkušnja nas uči, da zadostuje za okuženje vinograda le ena okužena trta in golazen nam v par letih uniči cel vinograd.

Zato ravna oni vinogradar, ki sadi dandanes domače trte, skrajno nepravidno in nespametno, ker kako veliko škodo bo utrpel, ko mu bode v enem, ali v par letih

uničila vinograd trtna uš. Vse ono drago in težko delo, ki ga je imel s kopanjem novega vinograda bo zastonj! **Zato ne sadite domačih trt!**

Kako je gnojiti sadnemu drevju.

Sadno drevo, kakor vsaka rastlina, črpa potrebno hrano iz zemlje. Zato je jasno, da mora zemlja pod drevesom postajati bolj in bolj pusta in da drevo mora začeti prej ali slej pešati. Gozdna drevesa so v gozdu v tem pogledu na boljšem, kakor sadna drevesa, ker se zemlja pod njimi z odpadlim listjem in suhimi vejami sama pognoji. Zato je umevno, da je potrebno gnojiti redno tudi sadnemu drevju, če hočemo imeti dobička od njega. Nepognojeno sadno drevo rodi vedno manj in manj in njegov sadež je vedno drobnejši. To so pri nas nekateri že uvideli, ali kadar gnojijo sadnemu drevju ne postopajo navadno pri tem delu pravilno. Navadno stresejo k debelu eno, ali dve samokolnici gnoja in ga pustijo tam ležati. To je zelo pogrešeno, ker tam gnoj drevesu ne more dosti koristiti. Tik debela staro drevo nima takih korenin, ki bi lahko srkale hrano v se, ampak take korenine se nahajajo pod kapljo drevesne krošnje in tam je torej gnojiti sadnemu drevju. Zato gnoji drevesu na ta-le način: Pod kapjo drevesa skopaj v krogu 30 do 40 cm globok in $\frac{1}{2}$ —1 m širok jarek in v ta jarek potrosi gnoj in sicer z ozirom na velikost drevesa in potrebo v množini od ene do petih in več samokolnic. Ko si ves gnoj spravil v jarek, zagrnj ga. Tako gnojenje je drevesu sila koristno, zlasti če drevo stoji na celini, ker onim drevesom, ki stoje na njivah, pognojimo že tako in tako, ko gnojimo njive. Zdaj proti spomladi je za gnojenje sadnemu drevju najboljši čas in zato gnojite zdaj sadnemu drevju!

Just Ušaj.

Koliko mleka daje krava. Ako bi pri nas izračunili, koliko mleka dajo naše krave tekom enega leta, bi pri malo kateri kravi dosegli število 3000 litrov. Pri večini krav bi dobili številke od 1500 do 2000 litrov. Nekatero pasmo krav so bolj mlečne, druge manj, najboljše so na vsak način nizozemske, ki dajo v srednjem 3500—4000 litrov v letu. Dobe se pa posamezne krave, ki dajo mnogo več in tako se je nahajala pred leti v Nemčiji ena krava, ki je dala v 351 dneh 10.654 kg mleka z 3.56% maščobe, skupaj torej v manj kot enem letu 380 kg masti. V enem dnevu je dala največ 33.5 kg mleka in 1.803 kg masti (1 liter mleka tehta 1.033 kg). V Severni Ameriki se nahaja še danes ena krava, ki je dala v enem letu 12.414 kg mleka z 478.6 kg masti. Dobe se pa posamezne krave, ki dajo tudi po 50 l mleka v enem dnevu, seveda ne skozi celo leto.

Najbolj mastno je mleko krav angleške pasme Jersey, ki vsebuje večkrat do 7% maščobe, dočim vsebuje navadno kravje mleko okoli 3.5%. Mleko najbolj mlečnih krav je navadno najmanj mastno in tako vsebuje ono nizozemske pasme komaj 3%, dočim je mleko naših krav precej mastnejše, in vsebuje navadno 4% maščobe; dobe se pa tudi pri nas krave, katerih mleko vsebuje več kot 5%.

R.

Kako stara naj bo kokoš? Izkušnja uči, da iznese kokoš največ jajc v prvih treh letih svojega življenja. Po tretjem letu kokoš navadno ne plača več stroškov, ki jih imajo posestniki z njimi. To pa iz sledečih ralogov:

1. Jajc iznese kokoš po tretjem letu mnogo manj kot v drugem ali tretjem. Posebno malo jih iznese v zimskem času, ko so jajca navadno najbolj draga.

2. Jajca za valjenje so od starih kokoši malo kedaj oplojena in vsled tega naj se ne uporabljajo za podlaganje jajca starih kokoši.

3. Meso starih kokoši je malo vredno.

4. Nad 3 leta stare kokoši so zelo lene v nabiranju hrane po dvoriščih, poteh in poljih, ter vsled tega postanejo pri domačem krmljenju prave zajedavke napram mlajšim in teh ne puste, da bi si privoščile, kolikor je njim od gospodinje namenjeno.

Ne držite torej nad 3 leta starih kokoši!

R.

Apno v kmetem gospodarstvu. Naši kmetje rabijo apno navadno za beljenje sob in kuhinje, vinorejci ga uporabljajo tudi za napravo škropila za trte proti peronospori, tu pa tam pomažejo ob poteh grozdje, da ne bi zašlo v tuje roke. To upravljanje apna pa ni zadostno.

Apno je eno najvažnejših in najcenejše sredstvo za desinfekcijo, to je za uničenje različnih vzrokov in kalih bolezni. Vsled tega bi morali kmetovalci večkrat pobeliti živinske hleve, tako od goveje živine, kakor tudi one od kokoši in svinj. Ravno tako važno je apno tudi v kletarstvu, kjer uničuje različne bakterije, ki povzročajo bolezni vina. Klet bi morala biti vedno dobro

pobeljena, dobro bi bilo, da bi jo dobro poškopili z apnom vsaj pred trgatvijo, da pride novo vino v zdravo klet.

Vsaka kmetska hiša bi morala imeti v svoji bližini malo jamico z apnom, ki se rabi v najrazličnejše svrhe.

V Rusiji je navada, da se pred Veliko nočjo pobelijo vsi prostori, tudi pri nas je tu pa tam navada, da se gotovi dnevi v letu porablja v ta namen, a premalo. Dnevi beljenja bi morali veljati za majhen hišni praznik.

Da je apno dobro gnojilo, posebno za deteljišča, je menda skoro vsakemu znano.

R.

Vzgoja mladih češpelj. Pri nas uporablja jo skoro vsi kmetovalci le poganjke iz češpljevih korenin za sadike. Drevesa iz takih poganjkov v resnici mnogo prej nosijo sad, kot vzgojena iz semena, a kmalu se pokaže njih slaba stran. Poganjajo namreč iz korenin zopet mladike, ki drevo oslabe in napravijo nerodovitno. Kdor si hoče ustvariti dobra češpljeva drevesa, naj si jih vzgoji iz semen, oziroma naj si taka nabavi.

R.

Vrednost domačih gnojil: V 10 q domačega gnoja oziroma gnojnice se nahajajo sledeče za rastline potrebne snovi:

	Dušik	raztopljiv dušik	fosforna kislina	kalij	apno
Sveži odpadki s svežo steljo . . . kg	5.6	0.5	3.2	2.1	5.0
Gnoj vležan (vsaj 3 meseše) . . . "	5.2	0.7	4.0	4.0	6.0
navadna gnojnica "	2.0	1.8	0.1	5.0	0.2
dobra gnojnica "	7.0	6.3	0.1	10	0.2

Iz tablice razvidimo, da je gnoj predvsem bogat na fosforne kisline, kaliju in apnu, dočim vsebuje tudi precej dušika, ki pa je v majhnem odstotku raztopljen, torej rastlini dosegljiv. Gnojnica je bogata predvsem na kaliju in dušiku.

Danes stane v umetnih gnojilih 1 kg dušika približno 8 L, 1 kg fosforne kisline 2.20 L in 1 kg kalija približno 2.— L. Na podlagi teh cen je vreden dober gnoj glede najvažnejših snovi okoli 2.5 L po q, gnojnica pa 8.— L po q. Pripomniti moramo, da se za cenitev domačih gnojil ne sme vzeti kot podlaga cena umetnih gnojil, ker vsebujejo le gotovo snov, dočim domač gnoj zemljo tudi rahlja ter jo bogati s prhljico (humus); poleg tega prenašajo domača gnojila na zemljo tudi različne koristne bakterije, ki povzročajo razkroj in raztopljenje različnih snovi, ki so rastlinam potrebne.

R.

Uporabljajte umetna gnojila in zane-marjajte domača. Zločinec bi bil, kdor bi to svetoval, a v resnici se to vrši, akoravno tega nobeden ne svetuje, ampak vsak pošten človek pred tem svari. Domač gnoj in gnojnica predstavljata veliko vrednost, ker vsebujeta vse rastlini potrebne snovi. Gotovo je, da se v Julijski Krajini razmečejo tisočaki in tisočaki samo vsled tega, ker se ne ravna pravilno z gnojem in gnojnico. Da bi vsak kmet izvrševal prav vse predpise o pravilnem ravnanju z domačimi gnojili, ne moremo zahtevati, pač pa bi vsaj ne smeli dovoliti, da teče gnojnica po poteh, da je gnoj narahlo zložen, da po njem kokoši brskajo itd.

R.

Krava zadržuje mleko, ako se z njo ne ravna pravilno temveč surovo. Taki kravi naj se da med molžo nekoliko dobre krme, malo jo je treba pobožati, vime z roko po-

gladiti in dala bo mleko. S pretepanjem in kričanjem se nič ne doseže; nasprotno!

R.

Napenjanje živine se odpravi, ako se razstopi v vroči vodi kos galuna, (se dobi v drogerijah) ter mlačna tekočina živali vlije v gobec. Za srednjo žival (govejo) zadostuje kos galuna, debel kot drobno kokošje jajce.

R.

Ravnajte pravilno z gnojem na njivi, da ne boste podkopavali same stelje. Slabo navado imajo nekateri kmetje. Večkrat nimajo doma prostora za gnoj, zato ga vozijo na njive ter ga puste tam ležati, kot je padel iz gnojnega koša. Gnoj se pa tako izvetri in izgubi najboljše, kar vsebuje, spremeni se pod vplivom dežja in vetra v kup malovredne stelje. Ako ne podorjete takoj na polje zvoženega gnoja, posujte ga z zemljo 1 kvarto na debelo, ter ne pustite zraku in drugim prirodnim silam prostega dostopa do gnoja.

R.

Pomladitev jagodičevja je zelo velike važnosti, ako hočemo, da imamo od njega letno lep dohodek. To delo se vrši na ta način, da se izrežejo vse vejice, ki so starejše kot dve leti in one ki so slabe in tanjke. Izrezava naj se januarja in februarja meseca. Pri jagodičevju se ne sme gledati na velikost grmov.

R.

Podsejevanje travnikov je boljše po prvi košnji, kakor v zgodnji pomladi, ker hitra rast starih trav ne pusti mladim dovolj zraku in se vsled tega ne morejo razviti.

R.

Piščet ne kaže pojiti s svežo vodo, temveč s tako, ki je že nekaj časa stala. Zelo dobro je, ako se položi v napoj za pi-

ščeta zarjaveli žebelj, ki odda vodi nekaj železa, ker pospešuje zdravje in jača kri.
R.

Dobre jajčarice spoznaš na zunaj in sicer: One so krotke, mirne in se puste rade vloviti. Zadnje gredo zvečer v kokošnjak in zjutraj prve iz njega. Glavo imajo drobno in plemenito, ne široko in grobo, oči velike, okrogle, čiste in jasne, ne vdrte.
R.

Deteljišča oslabe, ako ni v zemlji dovolj apnenca, ki je važnejši za deteljišča kot fosforna kislina in kalij. Prvo skrbi torej za apnenec, potem še le za ostale snovi. Apnenec se najlažje doda v obliki cestnega blata, kar je tudi najcenejše. Od fosfornih gnojil je za deteljišča bolja Tomaževa žindra kot superfosfat, ker vsebuje precejšnje količine apna.
R.

Grda navada na živinskih sejmih.

Pri nas imajo ljudje splošno to grdo in slabo navado, da priženejo na sejme nepomolzene krave. Uboge trpinčene živali imajo nabito polna vimena in iz sisov jim teče mleko po tleh. Koliko mora trpeti že navadno tako od dolge poti izmučena živina in kako nespametno, in goljivo je tako ravnanje! Nepomolzene krave zgubijo na ta način na mlečnosti in tudi lahko dobijo vnetje vimena. Tudi se stem ravnanjem grdo varajo kupci in od poštenega človeka to ni lepo! Toraj, če se že varstveni organi ne brigajo zato, da bi se upošteval zakon proti trpinčenju živali, naj vam vaša vest v prihodnje ne dopušča več takega nečloveškega postopanja z živino, ki se ne more sama braniti.

Just Ušaj.

Knjigovodski tečaj.

Dragi učenc!

V zadnji številki »Gospodarskega lista« je bil zaključen prvi t. j. teoretični del knjigovodskega tečaja. Upam, da si z zanimanjem sledil opisu knjig in navodilu o njihovi uporabi in si pridobil toliko knjigovodskega znanja, da ti sedaj ne bo težko slediti tudi drugemu t. j. praktičnemu delu knjigovodskega tečaja. —

Predpostavljajoč, da si si nabavil knjigovodske zvezke, preideva talkoj k praktičnemu delu, t. j. k vknjiževanju poslovnih dogodkov v poslovne knjige.

1. poslovni dogodek se glasi:

»2. januar 1922. Abram Josip pok. Ivana, posestnik, Tržič, je pristopil kot član in vplačal:

za delež L 20.—
za pristopnino L 2.—
za člansko knjižico L 1.—

istochasno je vložil kot hranilno vlogo L 3000.—.

Prvo tvoje delo je, da vzameš v roke tiskanjo pristopnico in jo izpolniš po vzorcu, ki se nahaja na strani 59. Gospodarskega lista, ter jo predložiš Abram v podpis. Ko je Abram pristopnico podpisal in vplačal navedene svote, vpišeš vplačilo najprej v »Blagajniški dnevnik in razdelnik za prejemke«. Nato preneseš iz blagajniškega dnevnika:

delež v »Knjigo za deleže«

hranilno vlogo pa v »Knjigo za hranilne vloge«.

Ker je Abram s podpisom pristopnice in vplačilom deleža postal član naše Hranilnice in posojilnice, ga moraš na podlagi pristopnice vpisati tudi v »Imenik članov.« —

Nastane sedaj vprašanje, kako naj se glasi vknjižba v navedenih knjigah.

Hočem ti narekovati.

Vzemi v roke »Blagajniški dnevnik in razdelnik za prejemke« in piši s svinčnikom:

Na vrhu, kjer je predtiskana beseda **mesec**: zapiši na pikčasto črto: **Januar 1922.**

Sedaj preideva k rubrikam.

Rubrika 1., ki nesl naslov »Stran glavne knjige«, ostane začasno neizpolnjena.

V rubriko 2. z naslovom »Tekoče število«, vpiši, ker je to 1. poslovni dohodek, številko: 1.

V rubriko 3. z napisom »Dan« vpiši, ker se dejanje vrši 2. januarja, številko 2. (t. j. 2. januar).

V rubriko 4. z naslovom »Ime vplačevalca« vpiši: Abram Josip.

V rubriko 5. z naslovom »Predmet« vpiši: pristop.

V rubriko 6. »Znesek prejemka«, vpiši znesek vplačila, ki se nanaša na pristop, t. j. 23.— (lir).

Ker odpade od zneska 23.— lir:

a) Lir 20.— na združni delež,

b) Lir 1.— na upravni prispevek in

c) Lir 2.— na pristopnino, vpiši svoto pod a) v rubriko 10., pod b) v rubriko 12. in ono pod c) v rubriko 16.

Sedaj vzemi v roke »Knjigo za deleže« v katero preneseš vplačani delež in piši tam, kjer je predtiskano:

Število članstva: številko 1.

K predtiskani besedi **Član** zapiši ime: Abram Josip pok. Josipa, posestnik, Tržič. Nato vpiši:

V rubriko 6. dan vplačila t. j. 2. 1. 1922.

V rubriko 7. tekočo štev. blagajniškega dnevnika, t. j. štev. 1.

V rubriko 8. besedo: 1 delež.

V rubriko 9. znesek: 20.— lir.

Stem je izvršen prenos vplačila iz »Blagajniškega dnevnika« v »Knjigo za deleže«. Sedaj še-le vpišeš v 1. rubriko »Blag. dnevnika« številko: 1. To se pravi, da si prenesel vplačani delež v »Knjigo za deleže« na stran 1.

Vpisati pa moraš pristopivšega člana tudi v »Imenik članov«.

Vpis se glasi tako-le:

V 1. rubriki z napisom »Tekoče število«, vpiši: številko 1.

V 2. rubriki z napisom »Dan pristopa« vpiši: 2. 1. 1922.

V 3. rubriki z napisom »Ime«, vpiši: Abram Josip pok. Ivana.

V 4. rubriki z napisom »pcklic«, vpiši: posestnik.

V 5. rubriki z napisom »bivališče«, vpiši: Tržič.

V 6. rubriki z napisom »Število deležev«, vpiši: 1.

V 7. rubriki z napisom »po«, vpiši: 20.— (lir).

V 8. rubriki z napisom »Je bil sprejet pri seji načelstva dne«, vpiši: 25. 12. 1921.

Te vknjižbe se nanašajo na pristop.

Abram je pa vložil tudi 3000 lir kot hranilno vlogo. Ker predmet te vknjižbe ni več »pristop« marveč »hranilna vloga«, moraš izvršiti vknjižbo v »Blagajniškem dnevniku za prejemke« ločeno v dveh postavkah.

Medtem ko je bil predmet prve postavke »pristop«, bo predmet druge postavke »hranilna vloga«.

Vknjižba se glasi tako-le:

V rubriki 2. »Tekoče število« vpiši: 2.

V rubriki 3. »Dan« vpiši: 2.

V rubriki 4. »Ime vplačevalca« vpiši: Abram Josip.

V rubriki 5. »Predmet« vpiši: hran. vloga.

V rubriki 6. »Znesek prejemka« vpiši: 3000.— (lir).

V rubriki 7. »Hranilne vloge« vpiši: 3000.— (lir).

Tudi hranilno vlogo moraš prenesti v »Knjigo za hranilne vloge«. Vzemi v roke sedaj to knjigo in piši kakor ti bom narekoval.

Na vrhu je predtiskano »Štev. knjižice«. Ker je to prva vloga in prva knjižica, vpiši številko 1.

Vlagatelj: Abram Josip pok. Ivana, posestnik, Tržič.

Obrestna mera: 4½%

je vložil:

dne: 2. I. 1922

pod tek. štev. dnevnika: 2

znesek: 3000.— (lir).

V rubriko 1. »Blagajniškega dnevnika« vpiši sedaj številko 1.; to se pravi, da si prenesel vplačilo v »knjigo za hranilne vloge« na stran 1.

»Knjiga za hranilne vloge« pa ima še 2 rubriki za »Narastle obresti do 31. decembra vlagatelju v dobro«. Ker je Abram vložil denar 2. januarija, (1. januarija ga ni mogel, ker je bil radi praznika zaprt), dobi od te svote obresti za celo leto 1922. Vpiši torej v rubriko z nadpisom »za mesecev«: številko 12, to se pravi, da vlagatelj dobi obresti od te svote za 12 mesecev, ki znašajo po 4½% Lir 135.— Svoto 135.— lir vpiši v rubriko z nadpisom »znesek«.

Stem je vpis tuđi v »knjigi za hranilne vloge« izvršen. —

Alojzij Bajec.

Uprašanja in odgovori.

Ta predalček je brezplačno na razpolago vsem naročnikom. Uprašanja pošiljajte Uredništvu »Gospodarskega lista« v Gorici, Corso Verdi, št. 32.

RAZNIM. *Vprašanje:* Imamo v rokah konkordat za premičnine, kako pridemo najpoprej do denarja, ki ga nujno potrebujemo?

ODGOVOR:

Ko smo sklenili konkordat za premičnine, moramo najprej poskrbeti za to, da dobimo v roke overovljen prepis konkordata.

Po sklenjenem konkordatu nikakor ne smemo misliti, da bo država znesek tudi kmalu izplačala. Večina strank, ki ima v rokah že leta 1921. potrjen konkordat, še ni prejela izplačila od države.

Ako želimo čimprej priti do denarja, moramo vložiti prošnjo za predu-

jem pri kaki banki, katera nakazuje predujme (n. pr. deželni zemljiško-kreditni zavod, Associazione Cooperativa na Travniku v Gorici.) Za prošnje so predpisane posebne tiskovine, ki se dobijo pri banki. Priložiti moramo poleg konkordata še domovnico in družinski list. Predujem znaša 50—80% od sklenjenega konkordata. Prošnja se reši tekom dveh mesecev.

Vprašanje: A. T. v Š. Zasajam nov vinograd s cepljenkami. Ali naj gnojim pri tem delu s hlevskim gnojem, ali s kakimi drugimi gnojili?

Odgovor: Pri zasajanju vinogradov s cepljenkami je najboljšje uporabljati kompost (mešanec). Če tega nimate pa s starim in dobro sprhnenim gnojem. Sveži in plesnivi hlevski gnoj utegne mladim trtam škoditi.

Kako je po deželi?

V Baški dolini. Pri nas čutimo, kakor sploh v gorah veliko pomanjkanje sena, radi suše prošlega poletja. Živino so ljudje prodali že v jeseni, kolikor so predvidevali, da je radi pomanjkanja krme ne bi mogli ravnati. Sedaj je malo kupčije s živino. Žita je le še malo na prodaj, krompirja in jabolk se še kaj dobi. Za drva je kupčija še vedno zelo živahna, žal imajo domačini pri tem malo dobička, še celo delavci so vsi iz drugih pokrajin. Žganja je bilo in ga je še veliko. A s kupčijo je hudo radi da- ca. Cena je po kakovosti različna od 7 do 10 lir. Pred vojsko je bilo pri nas čipkarstvo zelo razširjeno in dekleta so si z njim precej zaslužile. Sedaj se je skoro opustilo, posebno radi davčnih sitnosti. — Radi bi oživel našo mlekarstvo in sira- rstvo na zadružni podlagi, kaj ko bi prirejali večkrat kakšna poučna predava- vanja o gospodarskih rečeh?

Na Cerkljanskem. Vi v dolini ste najbrž letos z milo zimo prav zadovoljni, pri nas je pa narobe. Če ne bo zmrzovalo, se bojimo slabe letine. — Upamo, da bo letos vsaj za seno boljše, letos trpimo zelo radi pomanjkanja krme. Prodajamo živino. Kupčija je pri nas vsled tega še preživahna. Sklepajo se še vedno le na čez, ne na težo. Cene bi bile približno za teleta 5.50—6, junice in voli 3.50 lir za kg. — Jabolka imamo še, pa ni kupčije, žganje plačujejo preniko, po 8 lir. — Bukova drevesa zelo kupujejo za železniške pragove. S čipkarstvom ni skoro nič več, kar se pridelava, nosijo naše ženske ponujat po hišah v Gorici in v Trstu.

V okolici vipavskega trga. Vinska kupčija noče oživeti. Trgovci prihajajo

zelo poredkoma in ponujajo nizke ce- ne. Kmetijsko društvo vipavsko je še največ vina pokupilo in po najboljših cenah. Za seno smo imeli v dolini do- bro letino, cena mu je sedaj 45 lir. Me- so moramo plačevati po 8 lir, za kg žive teže dobivamo pa le po 3 lire. — Vreme je bilo v zadnjem času posebno za vino- gradniško delo zelo ugodno. — Ljudje so zraven domačih tudi precej umetnih gnojil uporabili.

V Brdih. Zadnja vinska letina v Brdih je bila glede kvantitete srednje dobra, na splošno nekoliko obilnejšega od one leta 1921. Samo tam, kjer so imeli točo, so pridelali manje. Kar se ti- če kvalitete je bilo vino leta 1921., ko je vladala nenavadna suša, bogatejše na alkoholu — močnejše — med tem ko je pridelek zadnjega leta, ko je trta imela več mokrote, nekoliko šibkejši, a na splošno prijetnejši.

Kar zadeva kupčijo, se je leta 1921. takoj ob trgatvi in prve tedne potem, oddalo veliko več mošta kakor zadnjo jesen. Obiskali so nas razni trgovci z vinom, kakor n. pr. g. Abuja itd., ki so veliko pokupili, ki jih pa letos pogreša- mo. Še največ zadnjega pridelka so pro- dali vinogradniki iz gorenje-zapadnih Brd, kakor iz Višnjevika, Vedrijana, Slavč, Gradnega, kjer je pa še vedno na razpolago precej vina prve vrste. Zna- no je, da se ravno v teh in bližnjih va- seh prideluje najboljša rebula. Tudi kar se tiče cene, smo šli nazaj. Leta 1921. je bila cena mošta 320—350 L; leta 1922. na splošno od 290—300 L; tu pa tam kaj višja (kjer se je šlo za par hektov naj- slajšega), pa tudi nižja.

Kak mesec sem je kupčija z vinom

skoraj mrtva, še bolj kakor navadno ob tem času.

Slovenski krčmarji z Bovškega, s Tolminskega, Cerkljanskega in iz idrijskega okraja, obrnite se v Brda, kjer boste pri poštem briskem vinogradniku dobili pravi trtni sok in ne brluzge, ki se imenuje »bašton«, ki grozdja nikoli videla ni in je dostikrat zdravju škodljiva.

Glede živine upamo, da bomo skoro dosegli predvojno število, seveda kakovost goved se ne da primerjati s prejšnjo. Za seno v Brdih nismo imeli ravno slabe letine, pa ga moramo po navadi vsako leto še dokupovati, tako tudi letos. — Delo po vinogradih radi mile zime lepo napreduje, samo zadnje tedne nam je deževno vreme nekoliko nagajalo. Umetnih gnojil pri nas razmeroma malo uporabljajo. Vendar je prišlo letos v Brda že precej tomaževe žindre. Polagoma se bodo ljudje že zbrihtali. Poskrbite v Gospodarskem listu za tako koristne in poučne članke, kakor v zadnji številki, pa ga bomo tudi Brici radi brali.

Nove odredbe.

Nove hiše bodo oproščene vseh davkov in doklad. Tako je sklenil ministrski svet. Vlada hoče namreč podpirati in pospeševati zidanje stanovanjskih hiš. Kdor začne, oziroma je začel zidati in dozida novo hišo med 30. junijem 1922. in 30. junijem 1925., ta bo prost vseh hišnih davkov in vseh deželnih in občinskih doklad za dobo 25 let. Hiše smejo zidati zasebniki, družbe vseh vrst, tudi zadruga, so pa prosti davkov in doklad le tedaj, ako služijo hiše za stanovanja civilistom, ako so v njih gostilne, uradi ali prodajalne. Davka je tudi prost, kdor že obstoječo v imenovanem času hišo zviša. Trideset let bodo proste davka občine z več kakor 10 tisoč dušami, ako zidajo hišo brez državne pod-

pore, torej izključno s svojim denarjem. Ta odlok je podpisal kralj v soboto.

Odloka še nismo dobili v roke, zato danes še ne moremo povedati, ali bodo te ugodnosti veljale tudi za hiše, ki so se z vojno odškodnino zidale ali popravile.

Sprememba poštnih pristojbin. Od 1. januarja 1923. dalje veljajo sledeče poštno pristojbine:

Pisma in zalepke, vsakih 15 gr in odlomek 15 gr	L 0.50
pisma in zalepke za okraj	« 0.25
navadna pisma (do 15 gr.) naslovljena na vojake v aktivni službi (častniki izvzeti)	« 0.25
Dopisnice za izven okraja	« 0.30
Dopisnice s plačanim odgovorom	« 0.60
Razglednice z golim podpisom in datumom	« 0.10
Vizitnice z do pet konvencionalnih besed	« 0.20
Osmrtnice, naznanila o rojstvu, poroki in slično	« 0.20
Trgovski računi (do 15 gr.)	« 0.25
Rokopisi (za prvih 200 gr.)	« 0.50
Rokopisi za vsakih 15 gr., ki presegajo težo 200 gr., do teže 2 kg	« 0.15
Vzorci brez vrednosti (za prvih 100 gr.)	« 0.30
Isti, za vsakih 50 gr. ki presegajo 100 gr., do teže 350 gr	« 0.15
Potrnilo o prejemu, ki se ima vrniti odpošiljatelju	« 0.50

Terjanje na račun tretjih oseb:

Razun poštno pristojbine, do 10 lir	« 0.25
od 10 do 200 lir	« 0.50
čez 200 lir	« 1.—
Če je terjatev zvezana s protestom, ne glede na znesek	« 2.—

Pristojbine za inozemstvo:

Pisma in zalepke, za prvih 20 gr	« 1.—
za vsakih nadaljnih 20 gr	« 0.50
Dopisnice	« 0.60
Razglednice z golim podpisom	« 0.20
Rokopisi, do 250 gr	« 1.—
za vsakih nadaljnih 50 gr	« 0.20
Vzorci, do 10 gr	« 0.40
za vsakih nadaljnih 50 gr	« 0.20
Tiskovine za vsakih 50 gr.	« 0.20
Pristojbine za priporočeno pošiljatev	« 1.—
Potrnilo o prejemu	« 1.—

Reklamacije za rekomandirane in zavarovane pošiljate
 Prošnje za dvig dopisov in za spremembo naslova
 Dostavitev ekspresno
 Pristojbina v breme prejemnika za predmete poslane iz inozemstva
 Pristojbine na breme odpošiljatelja za predmete poslane v inozemstvo
 Izkaznice in izkazne knjižice
 Zavarovalnina za zneske do 300 lir
 Omoti z navedeno vrednostjo, poleg običajne pristojbine, do 250 gr
 za vsakih nadaljnjih 50 gr
 Posebni popusti, ki so bili dogovorjeni z Čehoslovaško, Avstrijo, Romunsko in Ogrsko v Portorose dne 23. novembra 1921 ostanejo neizpremenjeni.

Javni napisi morajo biti povsod v italijanskem jeziku, smejo biti pa tudi dvojezični. To se pravi, italijansko besedilo mora biti na prvem mestu in z istimi črkami kot drugojezično. Kot javni napisi se smatrajo menda vsi napisi uradov, prodajaln, gostiln in podobne reči. Isto velja tudi za pečate, posebno občinskih uradov.

Razno.

Nacrtni zakona o Gospodarskih zadrugah v Jugoslaviji objavlja decemberska številka »Narodnega Gospodarja«.

Glavni savez jugoslovanskih zadrug. Glavna skupščina glavnega združnega saveza, ki se je vršila 8.-10. decembra 1922 v Splitu je zopet kot predsednika izbrala dr. A. Korošca.

Zadružna visoka šola v Jugoslaviji. Na seji upravnega odbora Glavnega Zadružnega saveza v Splitu se je določilo za ustanovitev zadružne visoke šole Din. 50.000. Dosedaj je edina Zadružna zveza v Ljubljani vzdrževala šestmesečno Zadružno šolo.

Zadružništvo v Češkoslovaški. Leta 1922 je bilo v češkoslovaški republiki 13.442 raznih zadrug. Ker je prebivalstva vsega skupaj 13.595.816 pride skoro na vsakih 1000 duš ena zadruga, dokaz o visokem razvoju zadružništva v tej državi. Porazdelijo se zadruge kakor sledi: Kreditnih zadrug 5720, kmetijskih 2124, konsumnih 2658,

obrtnih in proizvodnih 1723, stavbnih 1177, ostalih 40.

Papirnati denar. V zadnjem času se papirnati drobiž precej izgublja. Skrajni čas je že bil. Novi niklasti novci nadomeščajo stare umazane papirnatne lire.

Italijansko-čehoslovaška konferenca. Dogovori sklenjeni med italijanskim in čehoslovaškim odposlanstvom so bili podpisani dne 21. pr. m. Dogovori obsegajo sledeče predmete: 1. tržne stroške; 2. jadransko tarifo; 3. direktne tovarne vlake; 4. pomorske prevozne cene; 5. brzojavne, telefonske in radiotelegrafske zveze; 6. potne liste. Glede tržnih stroškov je dogovorjeno, da tržaška javna skladišča znižajo pristojbine za čehoslovaško blago, posebno za sladkor, za kar terga se je določila daljša doba prostega ležanja v skladiščih nego dosedaj. Glede jadranske tarife so italijanske in čehoslovaške železnice dovolile posebne olajšave. Direktni vlaki: Pred vojno so rabili tovarni vlaki iz Trsta v Prago 48 ur, po vojni se hoče za to progo 5 do 6 dni. Sedaj se bodo uvedli direktni vlaki, ki bodo rabili zopet samo 48 ur. Zveze: Upeljale se bodo nove brzojavne in telefonske zveze. Mogoče bo direktno občevanje med Trstom in Prago.

Potni listi: Odpravili se bodo vizumi in dovolile posebne olajšave potnikom, pripadnikom obeh držav.

Konec krone v Jugoslaviji. S 1. januarjem je dejansko prestala biti krona plačilno sredstvo v Jugoslaviji. V smislu tozadevne odredbe morajo vsi zavodi od tega dneva dalje voditi račune v dinarski valuti. Borze, ki so do sedaj notirali tečaj krone v Zagrebu, notira le še tečaj dinarja (Belgrad).

Jugoslovanska uprava monopola je imela meseca oktobra od tobaka, žigic, papirčkov, soli, petroleja, pristojbin i. dr. 174,581.782 Din. dohodkov.

Italijansko-albanski dogovor o prometu pisem in poštinih zavojev, ki so ga podpisali 4. dec. 1922 v Tirani je objavljen s kraljevim odlokom dne 17. dec. 1922, št. 1678.

Vzorčni velesejm v Pragi. Prihajajo poročila, da so priprave za VI. vzorčni velesejm v Pragi v polnem teku. Vršil se bo od 11. do 18. marca. Priglasili so se že v velikem številu razstavljalci in kupci iz Francoske, Palestine, Rusije, Srednje in Južne Amerike in Jugoslavije.

Češkoslovaška industrija s steklom prinaša republiki lepe dobičke, to se vidi že iz tega, da so izvozili v letu 1921 za čez 2 milijardi Kč stekla.

Češkoslovaški srebrni rudniki v Pribramu pa bodo delo najbrže ustavili. V njih se sicer dobi lepa množina srebra, ali cena srebru na londonski borzi je od lanskega leta z 2500 padla na 675 Kč za kg. Zato menijo, da se kopanje srebra v teh rudnikih ne izplača.

Sviloreja zelo dobičkonosna. V Gozariški okolici in gorkejših krajih vipavske doline in krasa so nekdanje zelo gojili sviloprejkice. Morda bi ne škodilo, ako bi se zopet začeli živahneje zanimati za to kulturo. Svila je namreč zelo draga in ni strahu, da bi svilorejci ne mogli dobro oddati bub (galet). Ako bi hotel kdo naročiti semena, naj se obrne do goriške Zadržne zveze (Corso Verdi 32). Ampak čimprej, ker je že skrajni čas!

Žitne cene v Jugoslaviji. Na novozadski produkti borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica 432.50, ječmen 315, koruza 220—262.50 (nova, stara pa 295 Din. Pšenična moka št. 00 625 Din., št. 2 600 Din.

Uvozna carina za žito se tudi v nadalje ne plačuje pri nas v Italiji. Vsled tega so dobili peki migljaj od zgoraj, naj znižajo cene kruhu.

V Nemčiji vpeljujejo plačevanje v blagu mesto v denarju. Časopisi navajajo sledeče slučaje: Kmetijske šole v Weimarju, Tirptisu in Marksulu zahtevajo od svojih gojencev kot učnino da zimski tečaj določeno število kvintalov rži. Vodnoelektrična družba turinška sprejema v plačilo namesto markov 10

jaje, ali 3 kg pšenice, ali 25 kg krompirja za vsak kilovat uporabljenega električnega toka. Pripadniki entente pravijo, da to ni tako nedolžno, kot izgleda. Sodijo, da tiči za temi pojavi kak prikrit namen, morda da svetu dopovedo, da Nemčija je popolnoma izmozgana in vsled tega ne more izvršiti svojih obveznosti. Drugi pravijo zopet, da hoče vlada vpeljati ta način plačevanja, da prikrije ljudstvu padanje denarne vrednosti.

Kostanj, važen vir dohodkov. V Kuneu se je 20. novembra l. l. otvoril »teden kostanja«. Prisostvoval je temu zborovanju tudi minister kmetijstva. Napravili so posebno razstavo raznih vrst kostanja in raznih pridelkov iz kostanja in kostanjeve moke, uzorcev lesa itd. Sklenila se je ustanovitev konsorcija, ki ima namen pospeševati posebno izvoz kostanja. Iz poročil posnemamo, da je Italija izvozila leta 1919. 13.000 ton za 13 milijonov lir, leta 1920. 29.760 ton za 29.760.000 lir. To nas uči, da bo treba tudi tej panogi posvetiti več pozornosti.

Ruski rubel. S 1. januarjem 1923. so razveljavljeni vsi ruski bankovci in državni vrednostni papirji izdani pred letom 1922. in 5000 rubelske obligacije leta 1922. V Italiji so bili ruski komisariji pooblašteni, da so sprejemali do 1. januarja 1923. ta denar v izmenjavo. Dajali so 1 rubel leta 1922. za 10 tisoč prejšnjih rubljev.

Varstvena znamka.

Čevljarška zadruga
v MIRNU pri Gorici
izdeluje vsakovrstno obuvalo
poznano pod imenom

ADRIA čevlji

Edino domače združeno podjetje te stroke, ki si je pridobilo vsestransko priznanje. Izdeluje čevlje, ki v ličnosti in trpežnosti prekašajo vse druge te vrstne izdelke.

LASTNE PRODAJALNE: v Gorici, Corso Verdi 32, v Trstu, ulica Rettori 1, v Celju, Narodni dom. - Razpošilja tudi naravnost iz tovarne v Mirnu na debelo in na drobno.

Zveza goriških delavnih in proizvodjalnih zadrug

Reg. zad. z om. zav.

GORICA, Via Mazzini (Municipio) 4 l. nad.

VČLANJENIH ZADRUG 45.

Prevzema vsa obnovitvena kakor tudi druga v stavbno in proizvodjalno stroko spadajoča dela, ki jih izvršuje sama ali potom pridruženih stavbenih zadrug. - - Vojnooškodovanci izročite obnovitvena dela le našim stavbenim zadrugam.

Katoliško Tiskovno Društvo

vpisana zadruga z omejenim jamstvom

V GORICI

priporoča vsem zadrugam
in zadrugarjem svojo :-:

KNJIGARNO V GORICI

Via Carducci 2 (v Montovi hiši)

Prodaja na drobno in na
debelo pisarniške in šolske
potrebščine, tiskovine za
občinske in druge urade.